

Cunnooyinka

Asal ahaan dhammaan cuntooyinka iyo cabbitaannada way bannaan yihiin oo waa xalaal

waxaan ahayn waxa laga soo reebay oo waxyaalaha xaaraanta ah ee dhibaataada u leh dadka ee waxyeelleynaya qofka caafimaadkiisa iyo debcigiisa iyo diintiisa, wuxuuna Allaah ugu manno sheegtay dadka inuu u abuuray iyaga dhammaan waxa jira dhulka si ay ugu intifaacaan marka laga reebo waxa uu ka xaaraantinimeeyey, wuxuu yiri: **“Waa Isaga Kan idiin abuuray waxa dhulka korkiisa ah oo dhan”**. (Al-Baqarah: 29)

Dhammaan dhirta ay beeraan dadku ama ka soo qaataan geedaha ku yaal miyiga iyo keymaha iyo cowska iyo fidirka nooc ay ahaadaanba **waa xalaal bannaan in la cuno, Marka laga reebo**

Khamrooyinka iyo alkoolada

ha laga sameeyo miro sida cinabka ama sareenta ama meeshii laga soo saaraba

Darogooyinka

Meel ay ka soo baxaanba dhir ama kiimiiko

Allaah wuxuu noo banneeyey Cunista hilbaha xoolaha iyo in lagu intifaaco

marka laga soo reebo waxa lagu xaaraantinimeeyey Kitaabka Qur'aanka iyo Sunnada

Waxyaalaha xaaraanta ah

- Doofaarka**
- Wax kastoo mici leh ee ka mid ah dugaagga**
- Wax walba oo ciddi leh oo ka mid ah shimbiraha**
- Cayayaanka**
- Abeesooyinka iyo jiirarka**
- Dameerka la dhaqdo**

Khinziirka: xagga islaamka waa xoolo xaaraan fadaro ah dhammaan qaybahiisa iyo xubnahiisa iyo waxa laga soo sameeyo sida uu Allaah Kor ahaaye yiri: **“Waxa la idinka xaaraantinimeeyay waa waxaa (xoolaha) u dhinta iskood (gowrac la'aan), iyo dhiig, iyo hilib doofaar”**. (Al-Ma'idah: 3)

waxaana loola jeedaa dhammaan xoolaha hilibka cuna sida libaaxa iyo shabeelka

waxaana loola jeedaa dhammaan shimbiraha cuna hilibka sida gorgorka iyo galleyrka

Dhammaan cayayaanka laga helo berriga ma bannaana in la cuno, waxaana laga soo reebaa arrinkaa ayaxa

Waa xaaraan in la cuno, waxaana nala amray in la dilo

Waana dameerka loo isticmaalo fuulidda iyo in wax lagu qaato

Xoolaha bannaan Waa labo qaybood

Nooc aan didin

ee la soo qaban karo: kuma bannaana waxaan ahayn **gowrac sharci ah**

Gowraca sharciiga

Waa gowraca ama bireynta- lagu oofsado shuruudda sharciiga

Shuruudda gowraca ee sharciiga ah:

- Inuu yahay qofka gowracaya qof uu bannaan yahay gowraciisu, waana Muslimka ama kitaabiga (Yuhuudda iyo Kirishtaanka) ee wax kala garan kara oo u qasda gowraca
- In qalabka wax lagu gowracayo uu yahay mid wax lagu gowraci karo oo af leh oo keeni kara dhiig soo butaaca, waa inuu tahay aalad wax ku goyn karta afkeeda sida middida
- Inuu ku xuso Magaca Allaah, isagoo dhahaya (Bismillaah) marka uu dhaqaajinayo gacantiisa si uu u gowraco.
- Goynta waxa waajibka ah in la gooyo marka la gowracayo: waana mergiga iyo dhuunta iyo labada xidid ee waaweyn ee ku yaal qoorta ama seddex ka mid ah afartaasi.

Qayb ku nool berriyada

Oo ka carara dadka, aan la qaban karin si loo gowraco. Marka waxaa bannaan in lagu soo ugaadho si sharci ah

Waxaana loo shardiya ugaarashada shuruud ay ka mid tahay:

- In qofka ugaaranaya uu yahay caaqil doonaya ugaarasho ha ahaado Muslim ama Kitaabi, oo ma bannaana waxa uu soo ugaarto sanam caabude ama qof waalan.
- Inuu yahay xoolo aan la awoodin gowracooda didkiisa darteed iyo fogaanshahiisa, haddiise la awoodo in la gowraco sida digaagga iyo ariga iyo lo'da markaa ma bannaana ugaarashadiisa.
- Inuu yahay qalabka lagu dilayo mid af leh sida gamuunka iyo rasaasta, iwm, ama uu yahay xoolaha loo adeegsaday ugaadha sida eyga ama galleyrka mid la baray oo tababaran oo u hoggaansama hadduu amro oo ka jooga hadduu ka reebo
- Inuu ku xuso Magaca Allaah oo yiraado: “Bismillaah” inta uusan dirin qalabka ama eyga lagu ugaadho
- Hadduu haleelo xayawaanka ama shimbirka kaddib ugaarashadiisa oo helo isagoo nool aan dhiman waxaa waajib ah in la bireeyo oo gawraco.

Burcadda caanaha (Jubnada_Cheese)

Isuma beddelaan caanaha burcad (jubno) haddaan lagu darin khamiirad ka yeesha inay kacaan oo isu beddelaan burcad (jubno), waxaana lagala soo baxaa walaxdaa lagu khamiiriyo caloosha xoolaha naas nuugga ah sida dibiyada yar iwm waxaana la yiraahdaa infaxo (Rennet_enzyme)

- Jubnada loo adeegsado infaxada xoolo ay gowraceen Muslim ama ehlu kitaab way bannaan tahay oo waa la isku raacsan yahay.
- Jubnada (cheeska) loo adeegsado infaxo (Rennet_enzyme) xoolo baqtiyey way bannaan tahay waa qowlka ugu saxsan ee sheegeen culumadu.
- Jubnada (cheeska) se ee loo adeegsaday infaxada (Rennet_enzyme) khinziirka waa xaaraan najaaso ah, waayo infaxa (Rennet_enzyme) doofaar waa xaaraan najaaso ah.

Cuntada Yuhuudda Kuusharka

Macnaha Kuushar ay qoraan Yuhuudda, waa in cuntadaa lagu qoray ereyga ay waafaqsan tahay xeerarka cuntada ee la cuni karo xagga shariicada Yuhuudda.

Dhammaan cuntooyinka ay xalaalsadaan Yuhuuda waa noo xalaal innagana xagga shareecaddayada, mana jiraan wax laga soo reebo arrinkaa – inta aan ognahay – aan ahayn khmarada oo keliya ay kala saaraan.

Sidaa awgeed, waxaa u bannaan qofka Muslimka ah inuu cuno cuntadooda haddii uu ogaado inay ka mran yihiin alkoolada, waxaase la gudboon inuu raadsado xalaasha oo dadka weydiiyo si loogu fidiyo arrinka xalaasha bulshada

Qaybaha hilbaha

Mqaayadaha iyo dukaammada

- Waxa uu ku gowraco qofka Muslimka ama Kitaabiga si sharciiga waafaqsan, kaasi waa bannaan yahay sida laysku raacsan yahay
- Waxa uu u gowracay qofka Muslimka ama Kitaabiga ah (Yuhuudda ama Kirishtaanka) si aan sharciiga waafaqsanayn. sida qabasho koronto ama qarqin, kaasi waa xaaraan la hubo
- Waxa uu gowracay qofka Kitaabiga ah aan la ogeyn xaalka iyo sida loo gowracay iyo sidoo kale waxa laga helo maqaayadaha iyo dukaammadooda, asal ahaan : waa inay ka mid yihiin xoolaha ay gowracdeen wayna bannaan tahay in la cuno, waa se in lagu dadaalo in lagu xuso Magaca Allaah marka la cunayo oo la yiraahdo Bismillaah, inkastoo sida habboon ay tahay in la raadsado hilibka xalaasha ah ee aan wax shaki ah ku jirin xalaalnimadooda

Xoolaha berri iyo bad ku noolka ah

Culimadu way isku khilaafeen xoolaha berri iyo bad ku noolka ah, ma waxaa la raaciyaa xoolaha ku nool berriga mise badda xagga xeerar sharciiga, qaarkood waxay yiraahdeen waxaa la raaciyaa xoolaha bad ku noolka ah, sidaas awgeed way bannaan yihiin dhammaan noocyadooda ha noolaadeen ama baqti ha ahaadeen haddanay dhibaato lahayn. Qaar kalena waxay yiraahdeen waxaa la raaciyaa xoolaha berri ku noolka ah, waxayna la xeer yihiin xoolaha berriga, marka ma bannaana waxoodii mici leh iwm, waana in la gowraco wixii la gowraci karo, oo la ugaadho midda didda oo cararta, mana bannaana meydhooda waana sida xigta diin dhowrsiga.

Cuntooyinka lagala soo baxo badda

Waxaa loola jeedaa dhirta ama kalluunka ama xoolaha aan ku noolaan karin waxaan ahayn badda, oo ku noolaanshahiisa berriga yahay waxaan caadi ahayn

way bannaan tahay in la cuno haddii aanaay dhibaato u lahayn caafimaadka.

Allaah kor ahaaye wuxuu yiri: **“Waxaa la idiin banneeyey ugaadha badda aad ugaarsataan iyo cunnadeedaba”** (Al-Maa'idah: 96) Ugaadhna waa waxa laga soo baxo badda isagoo nool, cuntada baddana waa waxa badda soo tuurto kaddib dhimashadiisa

Waxaa loola jeedaa badda biyaha badan, sidaas awgeed waxaa soo galaya webiyada iyo balliyada, iyo qeyrkood ee ah biyo badan